

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในปัจจุบันกำลังมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อขยายตัวเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น และความต้องการด้านทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ความรู้ และความสามารถมีมากขึ้นตามมาด้วย เพื่อปรับตัวเองให้มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามฐานะ มีความมั่นคงในอาชีพ มีความเป็นอยู่ในด้านสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น สิ่งที่จะช่วยให้คนเราปรับตัวให้ได้ดี และมีประสิทธิภาพ มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็คือการศึกษา หากความรู้ย่อมเสมอ (สมผิว, 2528) ในสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน คือ การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) ไม่สามารถสนองความต้องการของสังคม โดยเฉพาะสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ (พ.ศิวะ (นามแฝง), 2524)

รัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงมีนโยบายยกระดับการศึกษาระดับพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น ดังระบุไว้ในนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ว่า "เร่งปรับปรุงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เป็นการศึกษาระดับพื้นฐานและขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ผู้จบประถมศึกษาให้เข้าเรียนมากขึ้น" ดังนั้นรัฐบาลจึงให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มอัตราการเรียนต่อของนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มากยิ่งขึ้น โดยได้ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน โดยได้เริ่มโครงการเมื่อปีการศึกษา 2534 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535)

จากการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว ทำให้ครูผู้สอนประสบปัญหาต่าง ๆ อันเนื่องมาจากครูไม่เพียงพอ (ชัยยศ, 2535) ครูมีการเพิ่มมากขึ้น เพราะต้องสอนทั้งสองระดับ คือทั้งระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษา และการแบ่งงานไม่ได้สัดส่วนตามจำนวนนักเรียน (ณรงค์, 2535) ครูจึงประสบปัญหาขาดทักษะการสอนบางรายวิชา (ชัยยศ, 2535 และณรงค์, 2535)

นอกจากนี้ ดุสิต (2534) ยังได้พบปัญหาในการดำเนินงานโครงการนำร่องขยายโอกาสการศึกษามัคบังคับ คือ การจัดครูไปช่วยราชการในโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษามัคบังคับ การพัฒนาบุคลากรด้านการใช้หลักสูตร ขาดแหล่งประกอบการสนับสนุน และนิเทศด้านวิชาการ

วีระพันธ์ (2536) พบว่าโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามัคบังคับพื้นฐานแก้ปัญหาครูขาดทักษะการสอนในบางรายวิชา โดยการยืมตัวครูที่มีความรู้ความสามารถพิเศษหรือเลือกครูที่จบวิชาเอกที่ใกล้เคียง หรือขอยืมตัวครูที่จบวิชาเอกที่ต้องการจากโรงเรียนอื่น

จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามัคบังคับพื้นฐานทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาระดับความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่อง ของครูที่จะพัฒนาทักษะต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรของหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และจัดการศึกษาต่อเนื่องให้กับครู ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามัคบังคับพื้นฐาน ให้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่องของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่องของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปรียบเทียบระหว่างตัวแปร เพศ สถานภาพสมรส การจัดครูเข้าสอน การอบรม และข้าราชการครูที่อยู่ในพื้นที่อำเภอที่ต่างกัน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่องของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามัคบังคับในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย ข้อคำถามสถานภาพปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม และคำถามเกี่ยวกับความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่องตามหัวข้อต่าง ๆ 7 หัวข้อ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การสอน
2. เนื้อหา
3. เทคนิคการสอน
4. สื่อการสอน
5. การประเมินผล
6. เนื้อหาเสริมที่เอื้อต่อการสอน
7. ความต้องการในการศึกษาต่อ

แบบสอบถามจะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ เพศ สถานภาพสมรส การจัดครูเข้าสอน การอบรม
อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา

ตัวแปรตาม คือ ความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่อง

1.3.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปร เพศ สถานภาพสมรส การจัดครูเข้าสอน การอบรม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่อง เปรียบเทียบระหว่างตัวแปรในส่วนที่ 1 โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่อง เปรียบเทียบระหว่างอำเภอที่ตั้งของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างคู่ โดยวิธี Scheffe's test ในรูปแบบที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการหาความถี่ และเปอร์เซ็นต์

เกณฑ์ที่ใช้ในการหาคะแนนเฉลี่ยของความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่องของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

- 1.00-1.50 หมายถึง ไม่ต้องการ
- 1.51-2.50 หมายถึง น้อย
- 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง
- 3.51-4.50 หมายถึง มาก
- 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด

1.4 สมมติฐานในการวิจัย

1.4.1 ข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่อง อยู่ในระดับ "มาก"

1.4.2 ข้าราชการครูเพศชายและหญิง มีความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.3 ข้าราชการครูที่มีสถานภาพสมรสโสดและมีครอบครัว มีความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.4 ข้าราชการครูที่สอนตรงและไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบมา มีความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.5 ข้าราชการครูที่ได้รับการอบรมและไม่ได้รับการอบรมก่อนที่จะเข้าสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.6 ข้าราชการครูที่อยู่ในอำเภอที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่องไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพโสด และมีครอบครัว

1.5.2 การจัดครูเข้าสอน หมายถึง การจัดครูเข้าสอนตรงกับสาขาวิชาที่จบมาและไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบมา

1.5.3 การอบรม หมายถึง การได้รับการอบรมก่อนเข้าสอน และไม่ได้รับการอบรมก่อนเข้าสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1.5.4 ความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง ความต้องการที่จะศึกษาเพิ่มเติมใน 7 ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา เทคนิควิธีสอน สื่อการสอน การประเมินผล เนื้อหาที่เอื้อต่อการสอน และด้านความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

1.6 ข้อตกลงที่ใช้ในการวิจัย

ข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการวางแผน เพื่อจัดการศึกษาต่อเนื่องให้กับครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน ให้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง

1.7.2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องให้กับครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน